

Величко В.В., к.е.н., доцент,
Національна академія образотворчого
мистецтва і архітектури

ФЕНОМЕН “НОВОГО РЕГІОНАЛІЗМУ” У РЕГІОНАЛЬНІЙ СТРУКТУРІ КИТАЙСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

Ключові слова: «новий регіоналізм», регіональна структура, макрорегіон, інновації, програмування, моделювання, економічні пояси, функціональні райони, модель «центральної частини».

Проблема дослідження та її актуальність. Структура регіональної економіки КНР має динамічний характер, змінюючись в залежності від темпів економічного зростання та економічної політики. Проте питання щодо реформування територіальної організації промислового та аграрного комплексу регіонів досліджене недостатньо. Реформування відбулося внаслідок регіональної політики держави та процесів ринкової трансформації просторової структури. Досвід регіонального розвитку Китаю в частині подолання стримуючих факторів адміністративних кордонів і виходу за їх межі у процесі “регіонотворчості” на субнаціональному рівні є актуальним для світової практики і для пошуку реформування регіональної структури економіки України.

За один з методів дослідження узято розроблену вітчизняними вченими (Б.Данилишиним та В.Семиноженком) концепцію «нового регіоналізму», суть якої полягає в аналізі перетворень у структурі регіонів, яка чимдалі ускладнюється і урізноманітнюється, виходячи за межі усталеного адміністративного поділу країни та характеризуючись вищим за його одиниці конкурентним статусом, в т.ч. числі міжнародним.

На основі аналізу регіонального розвитку Китаю автор побудував склад регіональної структури на найвищому таксономічному рівні (економічні пояси) та на рівні макрорегіонів (регіони старої індустріалізації, аграрно-індустріальні регіони, агломерації столиці та мегаполісів, території завершальної стадії індустріалізації), яка становить значний науково-практичний інтерес, даючи цілісне та системне уявлення про транзитивні процеси у регіональній економіці Китаю.

У результаті дослідження виявлено методологічні підходи до програмування, моделювання та інновацій у розвитку регіонів, а також діючі моделі та програми розвитку регіонів – економічні пояси та зони розвитку у їх складі, включаючи програми розвитку, передусім приморського регіону, „освоєння Заходу” та „відродження старих промислових баз”.

Реформування структури регіональної економіки Китаю полягає в тому, що вчення і відповідний напрямок макроекономічної політики рівномірного розміщення продуктивних сил були офіційно замінені на концепцію та політику використання порівняльної переваги регіонів.

Інтернаціоналізація vs економічний локалізм регіонів

Доведено, що такі визнані у світі моделі регіонального розвитку як полюсна, крапково-стрижнева, лінійно-осьова, мережева тощо з відповідним науковим обґрунтуванням фактично стали невід'ємною частиною методологічного підґрунтя регіональної політики Китаю останнього часу. Саме на їх основі в КНР було здійснено кілька загальнонаціональних програм та започатковано впровадження моделей розвитку регіональної економіки.

Висвітлено процеси формування економічних поясів - Східного, Центрального та Західного - та імплементації відповідної програми їх розвитку, які сприяли подоланню замкненості економік Сходу та Заходу країни, створенню сприятливіших умов проведення в регіонах економічної реформи, залучення іноземного капіталу, перетворення підприємств у реально господарюючі у ринкових умовах суб'єкти.

Виявлено масштаб і зміст програм у сфері регіональної політики після започаткування реформ наприкінці 1970х рр., зокрема, програми економічного розвитку Східного економічного поясу, завдяки якій приморські райони Китаю досягли визначних успіхів в інтеграції у світове економічне господарство, заохоченні іноземних інвестицій тощо.

Проаналізовано тенденції зміцнення полюсів економічного зростання у дельтах рік Янцзи та Чжуцзян та у межах міської агломерації навколо Бохайської затоки, агломераціях у складі інших великих міст Китаю. Ними повніше використовуються наявний ринковий, природний та людський потенціал, а також можливості оптимізації структури виробництва, системи регіонального управління тощо.

Розкрито суть і результати регіональних інновацій, представлених пілотним проектом створення макрорегіону в складі агломерації в дельті Янцзи ("великий Шанхай"), фактично вільної економічної зони. На державному рівні створений новий тип макрорегіону, який нині посідає провідні позиції у китайській економіці, зокрема, з виробництва наукомісткої продукції та сучасних (банківських, фінансових, страхових тощо) послуг.

Автор припускає, що впровадження інновацій та їх використання в сфері регіонального управління економічним розвитком Китаю, а також реалізація головних структурних компонентів - пілотних проектів створення макрорегіонів та імплементація „моделі центральної частини” та „децентралізованої моделі” мають глибоке економічне підґрунтя і перспективи реалізації у практиці субрегіонів інших країн, включаючи Україну. Вони мають сприяти зменшенню регіональних розбіжностей, забезпечити вигреш об'єктів та суб'єктів регіональної політики від їх запровадження завдяки посиленню внутрішньорегіональної кооперації, чіткішій координації їхніх стратегій розвитку у межах регіону.

Імплементація китайського досвіду щодо інноваційних моделей лежить у площині використання різниці у забезпеченні регіонів ресурсами (людськими, фінансовими та матеріальними), а також у використанні найоптимальнішого способу задоволення потреб регіонів.